

# ΕΚΛΕΚΤΑ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ

ΕΤΟΣ Η

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΑ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΑ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΑΡΙΘΜΟΣ 598

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΛΕΠΤΑ 20

✱

Έν 'Αθήναις, 22 Δεκεμβρίου 1891

✱

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΛΕΠΤΑ 20

## ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑ

|                          |         |      |
|--------------------------|---------|------|
| Έν 'Αθήναις . . . . .    | φρ.     | 8 —  |
| Ταῖς ἐπαρχίαις . . . . . | •       | 8 50 |
| Έν τῷ ἐξωτερικῷ . . . .  | φρ. χρ. | 15.— |
| Έν Ρωσσίᾳ . . . . .      | ρούβλ.  | 6.—  |

## ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Μήτσου Χατζοπούλου Η ΝΕΡΑΪΔΑ ΤΟΥ ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΥ, διήγημα. — 'Αλεξάνδρου Δουμά : Ο ΛΗΣΤΗΣ, δραματικώτατον μυθιστόρημα μετὰ εικόνων. — 'Εδμόνδου δὲ 'Αμίτσις : ΙΣΠΑΝΙΑ. — Τσέγκ-Κι-Τόγκ : Η ΖΩΗ ΕΙΝΕ ΟΝΕΙΡΟΝ, διήγημα κινεζικόν.

## ΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΟΔΟΣ ΠΡΟΑΣΤΕΙΟΥ, ΑΡΙΘΜΟΣ 10

Αἱ συνδρομαὶ ἀποστέλλονται διὰ γραμματосτήμων καὶ χαρτονομισμάτων παντὸς ἔθνους, διὰ τοκομεριδίων ἑλληνικῶν δανείων καὶ τραπεζῶν, συναλλαγμάτων, κτλ.

ΜΗΤΣΟΥ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

## Η ΝΕΡΑΪΔΑ ΤΟΥ ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΥ

ΔΙΗΓΗΜΑ

Α

Ἡ ἐξαδέλφη μου δὲν εἶνε ὥραία, ἀλλ' εἶνε χαριτωμένη κόρη. Νά, εἰς συλλογισμὸς χιλιάκις ἐκφρασθεὶς ὑπὸ τῶν χειλέων μου μοῦ ἐκφεύγει καὶ τὴν πρὸ τῆς τελευταίας ἐπαρχιακῆς φωτογραφίας τῆς, καὶ τοῦ πολυσελίδου γραμματὸς τῆς. Ἐχει φωτογραφηθῇ, βλέπω, στεφανωμένη μετ' τριαντάφυλλα καὶ ρόδα, μετ' ἐπλεκα τὰ μαύρα μαλλιά τῆς, ἐπλεκα καὶ χυμένα ὀλοτρόγυρα εἰς τὸ μαυροδέματο πρόσωπό τῆς, καὶ ἐξολισθάνοντα κάτω, κάτω πρὸς τὸ θυμασθῆναι κολποῦμενον στῆθος τῆς, στῆθος κόρης δεκαενναιετοῦς, σφύζον ἀπὸ ζῶν καὶ νεότητος. Ἀλλὰ τί νὰ λέγῃ μέσα εἰς τὰς πυκνάς αὐτὰς σελίδας, καὶ πῶς νὰ οἰκονομήσῃ κανεὶς τὸ ἀνοικονομήτην γραμματὸς τῆς, καὶ τέτοια ὥρα μάλιστα ; Θεέ μου ! ὅπως παρὰ τέταρτον, καὶ εἰς τὰς ὅπως πρέπει νὰ εἶναι εἰς τὸ γραφεῖον καὶ δὲν ἐπλήθυν, δὲν ἐνεδύθη ἀκόμη. "Α ! τί ἀσυλλόγιστοι ποῦ εἶνε αὐτοὶ οἱ γραμματσκομιστὰς νὰ σοῦ ξεφουρνίσουν πρῶι, πρῶι στὸ κρεβάτι ἀκόμη τὰς φλυαρίας τῶν φίλων μας, καὶ τί χαριτωμένη ζωὴ, ποῦ τὴν ἔχουμεν κ' ἡμεῖς οἱ ὑπάλληλοι !... Δὲν συμβαίνει ὅμως τὸ αὐτὸ μετ' ὁν θεῖόν μου, καὶ νὰ σὰς εἰπῶ, δὲν πρέπει νὰ εἴναι δυσχερὴς κανεὶς ἐκ τῆς θέσεώς του, ὡς ἐπαρχος. Ποῦ, ὁ πεφουσημένος ἐπαρχος κ. Παντελῆς Φωτιάδης τῆς ἐπαρχίας Βάλτου, καὶ ποῦ ὁ ταπεινὸς σὰς δούλος κ. Γεώργιος Παναγιώτου ὑπάλληλίσκος τοῦ ἐμπορικοῦ οἴκου ἀδελφῶν Δημητριάδου !... Ἀλλ' αὐτὸ τὸ νερὸ εἶνε πολὺ βραδυνοῦ ! θὰ προτιμοῦσα νὰ ἔκμνη μιά ψυχρολουσίαν, νὰ περᾶσουν οἱ χθεσινὸι καπνοὶ τῆς μπύρας, ποῦ μᾶλλον κινδυνεύει ἀκόμη τὸ κεφάλι, ἀλλὰ τί νὰ γείνη, θὰ νερθῶ μ' αὐτὸ τὸ παλινόνερο. Καὶ σάν-τί, νὰ μοῦ γράψῃ ἡ χαριτωμένη ἐξαδέλφη μου ; Διὰ τὴν θελακτικὴν φλυαρίαν τῆς δὲν παραξενεύομαι καθόλου, τὴν ἔχω συνηθίσῃ πολὺ καλὰ τὴν ἀπὸ τὸν καὶ τὸν τῆς ἐξόδου τῆς ἀπὸ τὸ Ἀρσάκειον... Μὰ ποῦ νὰ βρισκείται τὴν ἡμετέραν μου ; Τί ἀκαταστασία σ' αὐτὸ τὸ δωμάτιον. Καὶ ὅμως τὴν θυμᾶμαι μικρὴν, ποῦ ἦτο πολὺ, πολὺ ἐντροπαλὸν κοριτσάκι φαίνεται τὸν καὶ τὸν ποῦ ἐπάτησε τὸ γόνακι τῆς τὴν κλίμακα τοῦ Ἀρσακείου, θὰ ἀπέβηκεν ὅλην τὴν

ἐντροπαλότητά τῆς, γιατί θυμᾶμαι πῶς τὴν πρώτην φοράν τῆς ἐξόδου τῆς, ἐπῆγε νὰ μετ' ἐπῆγε μετ' ὁν χειμαρρὸν τῆς φλυαρίας τῆς. Καὶ τί φλυαρία καλὴ ! τῆς ἔμεινε διὰ πάντα ἔκτοτε. Νά, θυμᾶμαι πρὸ τοῦ νὰ διορισθῇ ὁ καὶ μένος ὁ θεῖος — φαντάζομαι κ' αὐτοῦ τὴν χαρὰ τοῦ τότε, μὴ δεκαετία μακρὴν τῆς θέσεως τοῦ ἐπαρχοῦ δὲν εἶνε μικρὸν πράγμα, ἐφάνη πιστὸς ὅμως τοῦ Δεληγιάννη, καὶ μετ' ὁ δίκης του τότε, θὰ γλεντᾷ τὸ ἐπαρχιλίκι του ἐκεῖ πέρα εἰς τοὺς κατσιακλέφτας τοῦ Βάλτου, καλοπέρασι ποῦ θὰ τὴν ἔχῃ ! — Λοιπὸν πρὸ τοῦ νὰ διορισθῇ ὁ κ. Φωτιάδης, μόλις ἐτολμοῦσα νὰ πατήσω τὸ πόδι μου εἰς τὸν οἶκόν του, καὶ ἡ χαριτωμένη κόρη του μ' ἐσυρνε ἀπὸ τὸ χέρι γρήγορα, γρήγορα σὲ μιά πολυθρόνα μ' ἐτοποθετοῦσε ἐκεῖ μὴ διὰ πάντα, ὡς τοποθετοῦμεν εἰς τὰς θυρίδας τοῦ γραφείου μας τὰς δέσμας τῶν παλαιῶν ἐπιστολῶν, ἔπερνε ἕνα κάθισμα, κ' ἐθρονιάζετο ἀντικρὺ μου, καί... ἀπὸ τὸν θεὸ καὶ στὰ χέρια τῆς. Καὶ τί δὲν ἔλεγε τὸ ἀκούραστον ἐκεῖνο ροδόχροον στοματάκι. Ποῦ νὰ τολμήσω νὰ σηκωθῶ ἀπὸ τὴν θέσιν μου ! Καὶ ποῦ λές, Γιωργή μου, Γιωργαλᾶ μου, γῆς ἐκᾶμαμε ἐκεῖνο μετ' τὴν Μάσιγγα, ἐπῆγαμεν ἐκεῖ μετ' τὴν Ἑλένη, ὁ μπαμπᾶς μας δὲν ἤθελε τὸ βράδυ νὰ μᾶς συνοδεύσῃ, τί νὰ κάνωμε κ' ἡμεῖς, παίρνομεν τὸν φίλον σου τὸν Παῦλον τὸν Δημητρηκακόπουλον ἔτσι ἔξαφνα ποῦ τὸν εὐρήκαμεν εἰς τὸ δρόμο κ' ἐπῆγαμεν ἔξω εἰς τὴν ἐκθεσιν... ἀλλὰ τί τὰ θέλεις ἔσπασε τὸ πόδι του ὁ Ντόκ ὁ καὶ μένος. Ξέρεις πῶς ; νά, αὐτὸς ἐπῆγαμεν μπροστὰ ὅπως πάντα, κ' ἐπῆρθε στὰ κάγκελα τοῦ βασιλικοῦ κήπου, ἔξαφνα τρώει μιά, βάνει τὰ οὐρλιατὰ, τὸν φθάνομε, τὸν σηκώνομε, ἔχαλῶσε τὸν κόσμον μετ' ὁ φωνὰς του, ὁ καὶ μένος ὁ Ντόκ !... Κ' ἐξακολουθοῦσε νὰ λέγῃ, νὰ λέγῃ, ἐνῶ ἐκινεῖτο ἀκούραστη ἐπάνω εἰς τὸ κάθισμά τῆς, προέτεινε τὰ στήθη, ἀνύψου τὸν χιωνώδη λαίμόν τῆς, διευθετοῦσα καθὲ στιγμὴ τὸ φόρεμά τῆς, τὰ μαλλιά τῆς, τὴν ἀπαράτητον ἀνθοδέσμη τῆς περὶ τὸ στήθος, τότε μὲν μ' ἐπλησίαζε τόσο ποῦ ἐκόλλουσαν τὰ γόνατά τῆς μετ' ὁ ἰδικὰ μου, καὶ μ' ἐρρίπιζε δροσερὰ ὁ δροσερὸς ἀνασασμός τῆς, τότε δὲ μοῦ ἔδανε σιγὰ ἀπὸ τὴν καπνοθήκην μου, μοῦ τᾶναθε, τὰ πετοῦσε ἀπὸ τὸ παράθυρον, μοῦ ξανάκαμνε ἄλλα,

ὕστερα ἐγελοῦσε, ἀργότερα ἤρχιζε νὰ μεμψιμοιρῇ διὰ τὸ κέντησμά της περιστρέφουσα αὐτὸ εἰς τὰς χεῖράς της ἀδιάκοπα χωρὶς νὰ βάνῃ μιὰ βελονιά μιὰ στιγμή, μ' ἐλιποθυμοῦσε, μ' ἐτελείωνε, ὅσο ποῦ ἐπενέβαιναν ὁ ἀγαθὸς θεὸς μου καὶ μ' ἠλευθέρωνε τὸν δυστυχῆ ἀπὸ τὰ χέρια της... Περισσότερον ἐλυπεῖτο ἂν ἦτο ἀδιάθετος ὁ Ντόκ της, ἀπὸ μένα, μ' ἐθεωροῦσε πάντα ὡς ἀπαραίτητον ζῶον ἐπὶ τέλους, τὸ ὅποιον ἔπρεπε νὰ ἴσταται ἐκεῖ ἐνώπιόν της, ἀκίνητον ὡς τοῖχος, ἄψυχον ὡς λίθος, καὶ ν' ἀκούω, νὰ ἀκούω πάντοτε, χωρὶς νὰ ἔχω δικαίωμα νὰ τὴν διακόπτω. Τὸ πολὺ, πολὺ ἂν δὲν μ' ἐφιλοῦσε ὅταν μ' ἀπληλευθέρωνεν ὁ μπαμπᾶς της, μ' ἐκτυποῦσε μὲ τὰ μικρὰ χερσάκια της εἰς τὰς παρειάς, ἢ μοῦ εἶδε καμμιὰ κατραπακιά, ἀρκετὰ ἰσχυράν, ὥστε νὰ κοκκινίσῃ ὁ σῆκος μου περισσότερον τοῦ λαιμοδέτου μου, κ' ἐξεκαρδιζέτο εἰς τὰ γέλοια. Χαριτωμένη κόρη αὐτὴ ἡ ἐξαδέλφη μου, μὰ τὴν ἀλήθειαν!...

Ἀλλὰ ποῦ νᾶνε τὸ καπέλλο μου, πωπῶ! ὁκτὼ παρὰ δύο... Νὰ ὄψεσαι ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἀγαπητὴ μου ἐξαδέλφη. Θὰ προσθάσω τὸ τράμ, νὰ κατεβῶ στὰ Χαντεῖα τοῦλάχιστον; Τὸ καπέλλο μου!... Ἐ! γελᾷς ἀκόμα, δεσποινίς, μέσα στὸ τριανταφυλλοστεφάνωμά σου; Ἐλα ἐδῶ! καλὰ καθεσαι εἰς τὴν τσέπη μου. Καὶ τὸ γράμμα σου; Θὰ τὸ προσθέσω εἰς τὴν σειράν τῶν ἐσπερινῶν μου ἀναγνώσεων, ἀλλοιῶς δὲν γίνεται. Ἀλλὰ αὐταὶ αἱ ἐσπεριναὶ ἀναγνώσεις κατέστησαν τόσον σπάνιαι αὐτοὺς τοὺς τελευταίους μῆνας. Νὰ τὸ σχίσω τοῦλάχιστον; ἔτσι τελειώνουμε μιὰ διὰ πάντα. Ἀλλὰ δὲν κάνει! δὲν κάνει, καὶ μένει. Τί ἰδέες εἶνε αὐτὲς πρὸς Θεοῦ! Ἐλα, διὰβολε, μένε καὶ σὺ αὐτοῦ εἰς τὴν τσέπη μου, καὶ μὲ τὴν βροῇθειαν τοῦ Θεοῦ, ἢ τοῦ διαβόλου, ὅπως θέλετε, θ' ἀπαλλαγθῶ τέλος τῶν βασάνων σου. Νάτα μας ἐλησμόνησα τὸ μπαστοῦνί μου πάλιν, ... κυρὰ Γιάνναινα, ἔ! κυρὰ Γιάνναινα νὰ ... τὸ κλειδί, σὲ παρακαλῶ. . . Καὶ τώρα ὁρόμο. . .

## B'

Ἦλθα τέλος καταμυσημένος ἀπὸ τὸν ἵδρωτα κατακόκκινος ἀπὸ τὸν δρόμον, ἀλλὰ ἦλθα τέλος πάντων. Οἱ σύντροφοί μου βλέπω ἔχουν μεγάλη ὄρεξι σήμερα, καὶ μόλις μ' ἐκκλημέρησαν σκυμμένοι εἰς τὰ γραφεῖά τους. Ἔχετε ἰδέαν ἀπὸ ἐμπορικὸν γραφεῖον; Καλλίτερον μὴ τὴν συλλαβέτι ποτε αὐτὴν τὴν ἰδέαν. Νά, μιὰ κάμαρα εὐρύχωρη, ἀρκετὰ καθαρά ὅπως οὖν, ὀλοτρόγυρα ὕψηλὰ τετράγωνα, ἐπικλινῆ γραφεῖα, θυρίδες κατὰφορτοὶ ἐξ ἐπιστολῶν, καταστιχίων, χειρογράφων, σημειώσεων, λογαριασμών, ἐμπετηγμέναι ἐπὶ τῶν τοίχων, ἐστιγμέναι ὑπὸ τῶν μυῶν τόσον ἀφθῶνως, ὅσον θὰ ἤρκει νὰ στίξῃ τις τὴν ἱστορίαν τῶν ἐθνῶν, τοῦ ἐμπορίου, τῆς βιομηχανίας, τῶν ἀποικιῶν, τῶν ἐφευρέσεων καὶ ἀνακαλύψεων, ἀπὸ τῶν παναρχαίων ἐποχῶν μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς ἡμερῶν τοῦ κυρίου Σπηλιοπούλου. Τὸ μέσον τοῦ δωματίου κενόν, κάτωθεν τῶν τραπέζων τῶν ὑπαλλήλων καὶ πρὸ τῶν ποδῶν τῶν οἱ κάλαθοι τῶν ἀπορριπτομένων χαρτίων ὀλίγον παραπέρα τὸ καλλιτεχνικὸν ἀλλ' ἀπλῶν γραφεῖον τῶν ἀδελφῶν Δημητριάδου μετὰξὺ δύο κομψῶν χρηματοκιβωτίων, καὶ ἀπέναντι αὐτῶν μία μελανοβαφὴς θύρα, ὅπισθεν τῆς ὁποίας ἀναρραίνεται λίαν συχνὰ ἡ κεφαλὴ τῆς γεροντοκόρης ἀδελφῆς, προσερχομένης συχνὰ κατὰ τὴν ἀπουσίαν τῶν ἀδελφῶν νὰ ἐρωτοτροπήσῃ μετὰ τῶν ὑπαλλήλων τοῦ ἐμπορίου τοῦ οἴκου. Ἀλλ' εὐτυχῶς σήμερα δὲν ἀπουσιάζουν οἱ ἀδελφοί. Κάθηνται ὁ εἰς παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ ἄλλου, ἐργαζόμενοι μετὰ τὰ ποῦρα ἀνὰ χεῖρας, πρᾶγμα ἐπιτρέπον εἰς τοὺς ἀτυχεῖς γραφεῖς νὰ ρουφήξουν τὰ ἰδικὰ των σιγάρα. Ἀπέναντί μου ὁ Παῦλος μοῦ κάμνει νόημα νὰ τοῦ προσφέρω τὰ καπνὰ μου. Ἀμαχανόρος πρῶτης τάξεως αὐτὸς ὁ Παῦλος πάντοτε! Στοιχηματίζω ὅτι ἔχει αἰωνίως καπνόν, καὶ σιγαρέτα ἀκόμα, μαζί του, ἀλλ' ἀρκεῖται πίνων τὸν καπνὸν τῶν φίλων του πάντοτε, προσφαιζόμενος συγχρόνως, στερεοτύπως ὑπὸ τὰ λεπτὰ του χεῖλη.

— Μὰ γώ, βρε ἀδελφέ, δὲν παίρνω στοῦ Μενηλιᾶτη ποῦ

παίρνετε ἐσεῖς; μοῦ δίνει καὶ τοῦ Παῦλου ὁ Μανώλης στὴ Νεάπολι ποῦ δὲν χρησιμεύουν οὔτε γιὰ προσάνναμα.

Ἄς εἶνε πάρε καὶ σήμερα, κύριε Παῦλε. Ἀλλὰ τί κεφαλόπονος εἶνε αὐτός, καλέ. Ἐκείνη ἡ μπύρα ἡ χθεσινὴ θὰ τὰ κἀνῃ αὐτά. Δὲν ἔχω καθόλου ὄρεξι νὰ σύρω μιὰ γραμμὴ. Ὁ ἕτερος τῶν ἀδελφῶν μὲ πλησιάζει μὲ μίαν δέσμη ἐπιστολῶν ὀλόκληρον ἀνὰ χεῖρας, καὶ μοῦ διασαφηνίζει ἀπαντήσεις τινὰς κατεπειγούσας διὰ τὸ ταχυδρομεῖον τῆς ἐνδεκάτης. Θεέ μου! τί ἀνυπόφορος ζωὴ. . .

Τώρα γράφω, γράφω ἀλλὰ τ' εἶν' αὐτὸ ποῦ ἐγγίζει ἐδῶ τὸ σακκάκι μου εἰς τὸ γραφεῖον, τί σκληρὸ πρᾶγμα; Ἄ! ἄ! τὸ γράμμα καὶ ἡ φωτογραφία τῆς ἐξαδέλφης μου. Σ' εὐχαριστῶ, σ' εὐχαριστῶ ἐξαδελφούλα μου. Δὲν ἐννοεῖς νὰ παύσῃς τὴν καταδίωξίν σου καὶ ἀπὸ τὴν ἐρημιά τῆς Ἀκαρνάνιας. Ἀλλὰ τί νὰ μοῦ γράφῃ; τί νὰ μοῦ γράφῃ πρὸς Θεοῦ! Ἐ! δὲ βαρεῖσαι ἄς εἶχα κ' ἐγὼ τὴν ἀδεία της καὶ τὰ χάδια της. Ἀλλὰ τί κάμνω! μήπως ἐτρελλάθηκα σήμερα; Ἀκούτε νὰ γράφω μιὰ ὥρα μὲ κοινὴ μελάνη ἐπιστολάς. . . Δυστυχία μου!

— Μπαρμπα Κωσταντῆ! ἔ! μπαρμπα Κωσταντῆ, ποῦνε ἡ μελάνη τῆς κόπιας;

— Θὰ τὴν πῆραν τὰ ποντίκια, ψιθυρίζει ὁ Χρηστάκης εἰς τὸ πλευρὸν μου.

Μετὰ τινὰς στιγμὰς ὁ μπαρμπας Κωσταντῆς προσέρχεται τέλος μὲ τὰ ὀγκώδη πλατύγυρα ὀρματοῦλιά του ἀνω τῆς πλατείας ρινός του, μὲ τὸ σκουπόξυλο ὑπὸ μάλῃς καὶ μοῦ φέρνει τὴν μελάνην τῆς κόπιας. Τώρα δουλεῖα. . .

Μιὰ... δύο... τρεῖς... τέσσαρες... πέντε... ἕξη... ἐπτὰ... ὁκτὼ... ἐννὴ... δέκα! . . .

Μωρὲ μάτια μου, πῶς περνᾷ ἡ ὥρα! Ἐτελείωσα τέλος. Ὁ κύριος Δημητριάδης ἐπιλαμβάνεται τῆς ἐπιθεωρήσεως τῶν καὶ τῆς ὑπογραφῆς των, κατόπιν τὰς ἐγχειρίζει πρὸς ἀποτύπωσιν εἰς τὸν Παῦλον, ὅστις εἶνε τυχερὸς πολὺ σήμερα μὴ ἔχων ἄλλην ἐργασίαν, ἀπὸ τοῦ νὰ καπνίσῃ τὸν καπνὸν τῶν φίλων του.

Κάμνομεν τὸ καθιερωμένον διάλειμμά μας τώρα, ἔξω εἰς τὸν διάδρομον τοῦ ὁποίου τὰ πρὸς τὴν αὐλὴν παράθυρα εἶνε ἀντιμέτωπα μὲ τὰ παράθυρα ἐνὸς ραπτικοῦ καταστήματος. Ἀργολαβοῦμεν καὶ νὰ τέταρτο μὲ τὰ μοδιστράκια. Μάτια ποῦ σῶχουν μερικὰ, γιὰ θάμνα, ποῦ λείει ἓνας Μεσολογγίτης φίλος μου. Ἀπὸ ὅλους μας ὁ Νικολῆς ἦτο τυχερὸς, μὰ πολὺ τυχερὸς σήμερα, κ' ἐμεῖς ὀλίγον μαζί του. Ἐλύθη ἡ καλτσόδετα τῆς Λενούλας του, ἐνῶ ἀνῆρχετο τὴν ἀπέναντι κλίμακα βιαία, κ' ἐννοεῖται ὅποιαν σκηνὴν ἀπελάυσασμεν. Δὲν μᾶς εἶχε δεῖ φαίνεται τὸ κορίτσι, ἂν καὶ τὴν ὥρα ποῦ τὴν ἔδενε, ἓνας μᾶς ἐψιθύρισε χαμηλὰ ὅτι: κάνει πῶς δὲν μᾶς βλέπει. . . Κράζομεν τὸν κουλουράν, ἓνα κρεμανταλᾷ ἴσα μ' ἐκεῖ ἐπάνω, ποῦ τρίζουν τὰ τζάμια σὰν φωνάζει τὲς κουλούρες του εἰς τὸ δρόμο. Τοῦ τρώμε καμπόσες, τοῦ δίνουμε μερικὰς πεντάρες, καὶ τὸν βάζομεν ὕστερα εἰς τὲς μυτιὰς μὲ τὲς πένες. . . Συνηθισμέναι σκηναί: τίποτε ἔκτακτον σήμερα. Ἡθέλησα νὰ διαβάσω τοῦλάχιστον δύο τρεῖς γραμμὰς ἀπὸ τὴν ἐπιστολὴν της, ἀλλὰ τὸ τέταρτον παρέρχεται τόσον ταχέως μὲ φίλους εἰς τὸ πλευρὸν, μὲ μοδιστράκια ἀκτίκρυ, καὶ μὲ τὸν κουλουράν εἰς τὴν μέσην. Θεέ μου! δὲν θὰ τὸ κατορθώσω ποτὲ νὰ διαβάσω αὐτὸ τὸ γράμμα. . . Ἐ! τὸ ἐπῆρα ἀπόφασι, θὰ τὸ διαβάσω τὸ γεῦμα εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, τὸ μεσημέρι τέλος εἰς τὸ καφενεῖον κ' ἄς χάσω καὶ τὸν διώρον ὕπνον μου.

Τέλος ἐπέρασαν καὶ αἱ δύο ὥραι: δώδεκα σωστές. Ἐ! ἔχω μίαν πείνα προκατακλυσμαιάν! δρόμο διὰ τὰ Χαντεῖα. Οὔτε γράμμα, οὔτε τίποτε βάζω εἰς τὸν νοῦ μου αὐτὴν τὴν στιγμήν, θὰ τὸ διαβάσω τὸ μεσημέρι ὀριστικῶς πεῖσι. Εὐτυχῶς δὲν ἔχω κανένα συνάδελφόν μου μαζί μου εἰς τὸ ξενοδοχεῖον. Ὁ Παῦλος τρώγει σπῆτί του μὲ τὴν γρηά του, ὁ Νικολῆς προσεκλήθη σήμερα εἰς τοῦ θείου του, ἔχει καὶ δύο μάτια

ἐκεῖ, μὰς εἶπε, καὶ θὰ τὰ καλοπεράσῃ· ὁ Κώστας κ' αὐτὸς τρώγει κ' αὐτὸς σπῆτί του· ὁ Χρηστάκης, αὐτὸν τὸν μοσχονῆν τὸν ἔχει ἀπὸ χθὲς μιὰ γειτόνισσά του, ὅπου πρὸς πολὺν κακοφάνισμόν του δὲν κολλάει τίποτε κανεῖς... Ἄς εἶνε.

— Παιδί, εἴ! παιδί! μιὰ σοῦπα γρήγορα.

Τὶ διάβολο συναγῶγῃ ποῦνε κ' ἐδῶ μέσα. Δὲν ἐννοοῦν νὰ παύσουν αὐτὲς τὲς φωνὲς καὶ τὸ κακό. Ἐ! οἱ πελάται ὑποφέρονται, ἄς λέγουν ὅ,τι θέλουν, ἄς σπᾶνε τὰ κεφάλια τους· ἀλλ' οἱ κρεμανταλάδες τοῦ ξενοδοχείου δὲν εἰμποροῦν νὰ μὴ τὸ σκούζουν τόσο... ψυχὴ μου Ρωμαῖκο!

— Ἐ! παιδί! τί διάβολο! μυστάκια, κόκκαλα θὰ φυτρώσῃ ἐκεῖν' ἡ σοῦπα!...

— Ἀμέσως, ἀμέσως, κύριε!...

Καὶ αὐτὸ τὸ ἀμέσως διαρκεῖ ἐν τέραρτον τὸ ὀλιγώτερον ἀκόμα. Ἐ! δόξα σοι ὁ θεός, ἤλθεν ἐπὶ τέλος.

— Ἐ! παιδί! φέρε βραστή ὄρνιθα, κρασί, σαλάτα καὶ ξαναπέρνα.

Ἔτσι εἴ! λοιπὸν τὸ μεσημέρι δὲν ἔχει ὕπνο· δυστυχία σου κ. Παναγιώτου, μὰ τί νερόπλυμα εἶν' αὐτό!... οὐφ! ἔλα παίρνε το παιδί... Ποῦνε τὸ βραστό;

Λοιπὸν θὰ πάω ἐδῶ πᾶ, ἄμα ἀποφάγω εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, θὰ ροφήξω ἕνα καφεδάκι, θὰ ρίξω μιὰ ματιὰ σὲ καμμιά ἐφημερίδα. Ἄ! δὲν ἐννοῶ νὰ μοῦ λείψῃ ἕνα τέταρτο ἀνάγνωσις ἐφημερίδων, δεσποινίς, καὶ ὕστερα θὰ σοῦ διαβάσω τὸ φοβερὸν γράμμα σου. Ἀλλὰ κᾄπως εὐμορφότερη, μοῦ φαίνεται, ἡ δεσποινίς μ' αὐτὰ ἐκεῖ τὰ τριαντάφυλλα, τὸ βλέμμα τῆς ἔτσι πῶς νὰ τὸ πῶ... θαρρῶ ὅτι ἔχει κᾄτι μέσα του, ποῦ δὲν τῶχε ἐδῶ πέρα. Τί νᾶνε αὐτὸ τὸ κᾄτι ποῦ τῆς ἐχάρισεν ἡ ζωὴ τῆς ἐπαρχίας... τῆς ἐπαρχίας... ἄ! ναὶ τοῦ Βάλτου. Καὶ τί ὥραϊα φωτογραφία. Ἐχουν καὶ εἰς τὰς ἐπαρχίας καθὼς φαίνεται τερατουργήματα Ἀμερικανικὰ· γιατί μὲ συμπάθειο αὐτὰ τὰ μελανώματα δὲν λέγονται Ἀμερικανικὴ φωτογραφία τῆς στιγμῆς; Καὶ ποῦ νὰ ἐφωτογραφῆθῃ ἡ δεσποινίς;... Νά, κᾄτι ὀρθοσκαλίσματα ἐδῶ εἰς τὸ χάρτινο περιβάλλυμμα: τῷ ἀγαπητῷ μου ἐξαδέλφῳ ἐπαρχιακὸν ἐνθυμημα, ἡ ἐξαδέλφη του Μαρία Καρβασαράς, τῇ... τῇ... ἐδῶ δὲν βγάζω τίποτε παιά. Πάντοτε βιαστικὸ αὐτὸ τὸ Μαράκη εἰς τὸ τέλος, πάντοτε βιαστικὸ. Νά! μιὰ ἀπόδειξις ἀκόμα... βιαστικὸ, τρεχούμενο πρᾶγμα αὐτὸ τὸ Μαράκη.

Θυμᾶσαι, κακομοίρη Γιωργῇ Παναγιώτου, ἀγαπητὴ ἐξαδέλφω, τὰ γέλοια τῆς, καὶ τὲς κατραπακίς τῆς, ὅταν ἐπέμενες νὰ τῇ φωνάζῃς Μαράκη ἀκόμα, μιὰ κόρη ἴσα μ' ἐκεῖ ἐπάνω. Ἐ! ἐθίβα σου λοιπόν, Μαράκη μου! Οὐφ! τί ἀνοστο ρετσινάτο. Ἰστερα ἐγώ, ἔχω ἄδικο ποῦ φέρνω τὴν παρὲα ψηλὰ στὴν Πλάκα τὸ βράδυ γιὰ κᾄνα ποτῆρι.

Ἄϊτε! μωρὲ Πλακιώτικο!

— Παιδί! εἴ! (διάκολος νὰ σὲ πάρῃ) ποῦνε τὰ σπέρτα;...

Ψυχὴ μου! Ὅσο τρελλαινόμαί με τὸ σιγάρο ὕστερα ἀπὸ τὸ φαγητόν. Μὰ, τί δικολοαποκαμαρά εἶν' αὐτὴ! Μοῦ φαίνεται πῶς ἐνύσταξα... ἀλλ' ὄχι πρέπει νὰ θυσιασθῶ σήμερα, πρέπει. Ἐ! καὶ ἀπὸ περιέργεια ἐπὶ τέλους ἄς δῶ τί μοῦ γράφῃ, αὐτὸ τὸ τρελλομαράκη ἀπὸ 'κεῖ πέρα ἀπ' τὰ κατσάβραχα.

— Τί σ' ὀφείλω, παιδί;...

Τὸ μπαστοῦνί μου καὶ τὸ καπέλλο. Τί ζέστη θεὲ μου ἐξω στὸ δρόμο, καὶ νὰ μὴν ἔχω μαζί μου τὸ ἀλεξήλιόν μου. Εὐτυχῶς τὸ καφνεῖον δὲν ἔχει πολὺς κηφήνας αὐτὴν τὴν ὥρα. Νά! θὰ καθίσω ἐδῶ πᾶ, ἀνάμεσα εἰς τὰ δύο παράθυρα, κά- νει κᾄπως ρεῦμα, γιὰ νὰ μὴν σκάσω.

— Ἐνα βαρὺ γλυκό, καὶ τὴν Ἐφημερίδα τοῦ Κορομηλά.

— Ἐφημερίς τοῦ Κορομηλά ἀγκαζέ!!!

— Ἐ! δός μου τὴν Ἀκρόπολιν.

Οὐφ! τίποτε νεώτερον δύο, τρία ἄρθρα κατὰλληλα δι' ἐκείνους ποῦ τὰ γράφουν, πληθὺς τιτλοφόρων εἰδήσεων ἀναξιοαναγνώστων, σωρὸς εἰδήσεων, νεωτέρων ἐξωτερικῶν. Ἐ! τί νὰ λέγουν αὐτὰ τὰ ἐξωτερικὰ νεώτερα νὰ δοῦμε; Ἐκ

Τσίγκι - Γκοῦν - Χάνγκ, τῆς Οὐατερλίας ἀνησυχητικὰ λίαν εἰδήσεις διαβιβάζονται εἰς τὸν εὐρωπαϊκὸν τύπ...» Οὐφ! Ποῦ νὰ πέφτῃ αὐτὸ τὸ Τσίγκι-Γκοῦν-Χάνγκ, εἰς τὴν Οὐατερλίαν λέει; Κ' αὐτὴ ἡ Οὐατερλία; κοντὰ εἰς τὸν Καρβασαρά τῆς ἐξαδέλφης μου βέβαια... λοιπὸν ἐμπρός, θάρρος κακομοίρη ἐξαδέλφω!.. Ἀλλὰ σκαλίσματα ἐδῶ εἰς τὸ περιθώριον... «Γιωργῇ μου! συγγνώμην ποῦ δὲν σοῦ ἔγραψα ἀμέσως μετὰ τὴν ἀφίξίν μας. Ἐκ τοῦ τηλεγραφήματός μου θὰ ἐμαθεῖς, ὅτι ἐφθάσαμεν καλὰ. Ἀφῆκα νὰ παρῶμεν τόσαι ἡμέραι, διότι εἶχα πολλὰ νὰ σοῦ γράψω, καὶ καθὼς βλέπεις ἡ ἐπιστολή μου, χρονολογεῖται ἀπὸ τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς ἀφίξεώς μας ἐδῶ... Ἐλα ὑπομονή, πτωχὲ ἐξαδέλφω!, σὲ θέλω νὰ φερθῇς φρόνιμα, ὅπως ἐφέρεσο καὶ εἰς τὸ σπῆτί μας εἰς τὴν ὁδὸν Σόλωνος... Ἐχε τὴν ὑπομονὴν νὰ μὲ διαβάσῃς, καὶ γράψε, μου, νὰ μυρισθῶ ὀλίγην Ἀθήνα ἀπὸ τὸ γράμμα σου... Σὲ φιλῶ, τὸ Μαράκη σου...»

Νάτα μας, μὲ προδιαθέτει, βλέπετε, διὰ τὴν ψαλτικὴν τῆς. Ἐ! ἀλλοίμονό μου!...

Γ'

Ἀπὸ τὸν Καρβασαρά τοῦ Βάλτου.

Ἀγαπητὴ ἐξαδέλφω!

Ἐφθάσαμεν θεῖα χάριτι σῶσι κ' ἀβλαβεῖς. Θὰ εἶσαι πε- ριέργος, ἀγαθὲ μου Γιωργῇ, νὰ μάθῃς πῶς ἔγινε τὸ ταξεῖδι μας, τὸ ξεσπενδόνισμά μας αὐτὸ ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὴν Ἀθήνα ἐδῶ πέρα εἰς τὴν ἐρημίαν; Πρῶτα, πρῶτα, σοῦ λέγω ὅτι ὁ μπαμπᾶς εἶνε ἐκτὸς ἐαυτοῦ ἀπὸ τὴν χαράν του. Αὐτὸς ὁ διορισμός του, ἂν καὶ τόσον μακρὰν τῶν Ἀθηνῶν, καὶ εἰς τόσον μικρὰν πόλιν, τὸν ἐνέπλησεν ὅλον ἀπὸ μιαν ἀτελείωτον καλοσύνην. Δὲν δυστροπεῖ ποσῶς πλέον, τὰ χεῖλη του εἶνε γεμιστὰ ἀπὸ γλυκὰ λόγια, ἡ ὄψις του ἀπαστραπτει ἀπὸ εὐθυμίαν. Εἶχε καταντήσῃ παιὰ διὰ τὸν καὶ μὲν τὸν μπαμπᾶ αὐτὴ ἡ θέσις ἀληθινὸν πάθος, τρομερὸν ὄνειρον, ἀνεκπλήρω- ἰδεῶδες, ἐδῶ καὶ δέκα χρόνια ἀπὸ τὸν καιρὸν, ὅπου ἐχάσαμεν τὴν δυστυχισμένην τὴν μαμᾶ. Ἀχ! πῶς τὴν ἐνθυμούμαι... Σοῦ ἔλεγα λοιπὸν ὅτι ὁ μπαμπᾶς δὲν εἶνε ποσῶς δυσηρεστη- μένος διὰ τὴν νέαν κατάστασίν μας, εἴ! λοιπὸν οὔτε κ' ἐγώ εἶμαι, μ' ὅλην τὴν θλίψιν, τὴν ὑποίαν ἔδειξα ὅταν ἀφίκα τὴν Ἀθήνα, ἐμπρός εἰς τὴν ἡρεμὸν ζωὴν ἐνδὲς χωρίου. Ὁ μπαμπᾶς λοιπὸν εἶνε εὐχарιστημένος πολὺ, καὶ θὰ εἶνε πε- ρισσότερον, ὅταν κατορθώσῃ νὰ εὖρη διαθέσιμον μιαν θέσιν ἐπάρχου εἰς πολυανθρωποτέραν, καὶ μᾶλλον ἀνθρωπινωτέραν πόλιν. Ἐγὼ προτιμῶ τὸ ἐναντίον· δὲν εἰςεύρω ἂν τὸ τοιοῦτο εἶνε ἀποτέλεσμα τῶν πρώτων ζωηρῶν ἐντυπώσεών μου, ἀλλὰ τί νὰ σοῦ εἰπῶ, ἔχω ἔτσι τὴν διαθέσιν λαμπράν, νὰ ζήσω ὅλην τὴν ζωὴν μου ἐδῶ πέρα εἰς τὸν μυχὸν τοῦ Ἀμβρακι- κοῦ κόλπου, κεκλεισμένη μέσα εἰς αὐτὴν τὴν χαράραν, μὲ τὴν θάλασσαν αἰωνίως εἰς τοὺς πόδας μου, μὲ τὸν ἀθάνατον μαίετρον νὰ μοῦ ψάλλῃ τόσα μεθυστικὰ λογάκια, καὶ νὰ μοῦ χαϊδεύῃ τὰ μαλλιά μου τόσον ὥραϊα, καὶ μὲ τὸν ἥλιον, ὅχι τὸν ἰδικὸν σας ἀνυπόφορον ἥλιον, μὲ ἥλιον ἀπὸ τὴν ἐν- νάτην τῆς πρωίας μόνον μέχρι τῆς πέμπτῃς τῆς μεσημβρίας τὸ πολὺ.

Μοῦ λέγουν ὅτι τὸν χειμῶνα κάμνει ψυχρὸς πολὺ, ὡς ἐκ τῆς στερήσεως αὐτοῦ τοῦ ἡλίου. Ἐ! ὅταν κρυώνῃ κανεῖς ἄς ἀνάπῃ καλὴν φωτιὰν σπῆτί του, καὶ ἄς καλύπτεται καλ- λίτερα αὐτός. Ἐγὼ τοῦλάχιστον δὲν θὰ κρυώνω περισσύτε- ρον, ἀπ' ὅτι ἐκρύωνα εἰς τὸ Ἀρσάκειον. Σοῦ λέγω λοιπὸν ὅτι θὰ σοῦ περιγράψω τὰ τοῦ ταξιδίου μας, ὅχι βέβαια μὲ ἀξιώσεις πολλὰς, διότι δὲν ἔχω οὔτε τὴν γραφίδα τῆς Κα- ρολίνας, οὔτε τοῦ ἐραστοῦ τῆς μαρκησίτου Βιλλεμέρ τῆς Γεωρ- γίας. Σάνδης. Ἐπειτα τὸ ταξεῖδι μας ὑπῆρξεν ἀπλούστα- τον, μ' ὀλίγα ἐπισόδια, μ' ὀλιγωτέρως ἐκπλήξεις, καὶ μὲ πολλὴν μόνον μαχαίαν. Ἀπὸ τὸν σταθμὸν τοῦ σιδηροδρόμου, ὅπου μὰς συνώδευσες, μέχρι Πατρῶν οὐδὲν ἐπισόδειον, παρὰ

μία ελαφρά ἀδιαθεσία ἐκ μέρους μου, καὶ μία κεφαλαλγία ἐκ μέρους τοῦ μπαμπᾶ, ὅστις τὰ εὗρηκε σκούρα μ' ἓνα ὑψηλὸν κύριον ... κύριον ... τὸν ἐλησμόνησα, μὲ τὸν ὁποῖον εἶχα μὲν τὴν ἀτυχίαν νὰ συντάξειδύσωμεν ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ βαγανίου. Ἦτο σφόδρα ἀντιπολιτευόμενος, καὶ ὁ μπαμπᾶς ἐξελαρυγκιάσθη κυριολεκτικῶς νὰ τοῦ διαψεύσῃ ἐπανειλημμένως ὅλας τὰς μορφὰς καὶ ὅλους τοὺς αἰτιασμούς του κατὰ τοῦ ὑπουργείου. Τὸν ξέρεις τὸν μπαμπᾶ. Τὸν ἔχω σπουδάσῃ κ' ἐγὼ ἀρκετά. Τί λέγεις θὰ προϋτιμοῦσεν ἓνας ἄλλος νὰ χάσῃ ὅλην τὴν ἀρμονικὴν ἡσυχίαν τοῦ οἴκου του εἰς τὴν ὁδὸν Σόλωνος, καὶ νὰ φυγαδευθῇ εἰς τὰ ἄκρα τοῦ μικροῦ βασιλείου μας μὲ τόσῃν εὐχαρίστησιν, μὲ τόσῃν ἡδονῇ ἢ δὲν εἶχε καταληφθῇ ἀπὸ φοβερὰν μονομανίαν ἀπὸ τοὺς χρόνους τῆς νεότητός του; "Α! αὕτη ἡ πολιτικὴ ἔχει ἐπιδράσῃ ἐπὶ τῶν νεύρων του τρομερά, ἀνυπόφορα. Λοιπὸν σοῦ ἔλεγα, ὅτι αὐτὸς ὁ κύριος ... τὰ ἔβαλε γιερὰ μὲ τὸν μπαμπᾶ· ἐκεῖ νὰ σ' εἶχα τότε. Ἀλλὰ νομίζω ὅτι εἶχεν ἄλλην τινὰ μονομανίαν αὐτός, ἢ τὴν τῆς πολιτικῆς· διότι ἀληθινὰ ἦτο κ' αὐτὸς εἰδὸς τι μονομανοῦς, ἀγαθὲ μου φίλε. Θὰ ἦτο ἴσως κανεὶς ἐπαρχιώτης κτηματίας, τὸ πολὺ δυσηρεστήμενος θεσιθῆρας. Ὁ ἄνθρωπος ἀπέδιδε πάντα τὰ ἀτυχήματα τῆς πατρίδος μας, κατὰ τὴν ἐκφράσιν του, εἰς τὴν πολιτικὴν, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι καὶ ἂν προέλεγεν ἔτσι γενικώτερον, τὸ ἔλεγεν ἵνα ἐνισχύσῃ τὰ ἰδικά του παράπονα. Διότι δὲν ἦτο ὅλως διόλου εὐχαριστήμενος ἐκ τῆς θέσεώς του. Ἴσως εἶχεν ὄνειροπολήσῃ πολὺ ὁ ἄνθρωπος, καὶ θὰ εἶχεν ἀπαιτήσῃ περισσότερα ἐκ τῆς ζωῆς, καὶ δι' ὅλα αὐτὰ ἦτο φωτιὰ ἀπιαστὴ κατὰ τῆς πολιτικῆς, κ' ἐδῶ εὔρε τὸν μπελᾶ του ὁ μπαμπᾶς· θυμᾶμαι ἀκόμα τὰς σκηρὰς ἐκείνας καὶ ξεκαρδιζομαι ἀπὸ τὰ γέλια. Ὁ μπαμπᾶς ἔφερνεν ἐπιχειρήματα ἐπὶ ἐπιχειρημάτων, ἵνα στενωχώρῃ τὸν ἀντίπαλόν του, καὶ ὅταν ἐπέρανε τὸν λόγον του οὕτω: τί ἄλλο λοιπὸν καλλίτερον ἔχει ἡ Ἑλλάς τῆς σήμερον, ἀπὸ τὴν πολιτικὴν τοῦ ὑπουργείου μας, κύριε, ἐπανεπέσεν ἀνέτως ἐπὶ τοῦ θρανίου του ἡσυχος, ἡσυχος, ἱκανοποιημένος, ὅτι κατέβαλε τὸν ἀνθρωπίνον ἐκείνον. Ἀλλὰ ἐκεῖ τότε ἐπῆρε φωτιὰ ὁ κύριος... κ' ἐγὼ δὲν ἔχω καθόλου ὀρεξιν νὰ γελάσω τόρα, ἀναμνηστικὴν τὴν σκηνὴν ἐκείνην.

Καὶ ἔχομεν πολιτικὴν, κύριε Φωτιάδῃ, εἰς τὴν Ἑλλάδα σήμερον; Σὰς εὐτυχίζω διὰ τὴν ἀπλότητά σας. (Ἐδῶ ὁ μπαμπᾶς ἐταράχθη τρομερά, κ' ἐγὼ διελογίσθην: δὲν μας ξεφορτώνεται αὐτός ὁ ἄνθρωπος). Καὶ ἔχομε πολιτικὴν ἐν Ἑλλάδι, κύριε; Δὲν θὰ γνωρίζητε καλὰ τὸν τόπον. Τίποτε, τίποτε δὲν θὰ εὔρητε σήμερον εἰς τὴν πτωχὴν μας πατρίδα, ἀγαπητὲ κύριε. "Ὅλα, ὅλα κατέπεσαν ἐκ τοῦ ὕψους τῆς ἀξίας των, οὐδὲ ἱερὸν, οὐδὲ ὅσιν διεφυλάξαμεν ἡμεῖς οἱ νεώτεροι. Ἀλγερινή, ὀδυνηρά, τῶ ὄντι κατὰστασις. Τὰ πάντα ἐξεφυλίσθησαν ἐκ τῆς κακῆς διοικήσεως, ἐκ τῆς καλῆς σας πολιτικῆς, καὶ ἀποδείξεις ἔχομεν ἀμέσως αὐτὰ τὰ πράγματα. Νά, πάρετε τὰς ἐκλογάς μας καὶ ρίψετε ἓνα βλέμμα εἰς τὸν κυκεῶνα αὐτὸν τῆς ἀναρχίας, τοῦ ταλαιπώρου αὐτοῦ ἔθνους, τῆς πτωχῆς πατρίδος μας, καὶ μακαρίσατέ την, ἐξυμνήσατέ την εἰς ἐβδόμους οὐρανούς ἢ ἐῖθε ποιητής, ἢ λόγιος. Αὐτὴν ἐννοεῖτε κ' ὑμεῖς πολιτικὴν, κύριε Φωτιάδῃ; "Εκλυσίς, ἀποσύνθεσις, ὅ,τι θέλετε λέγετε, διὰ τὸ τέρας αὐτό, τὴν πολιτικὴν, ἥτις εἰσέδυσεν ἐντὸς τῶν σωμάτων ὅλων τῶν Ρωμηῶν, δίκην μικροσκοπικοῦ βακτηριδίου, καὶ μας λιμώττει ὅλους, ὅλους. Ἀναστρέφεσθε λόγου χάριν, κύριε Φωτιάδῃ, ἓνα κύκλον, ὅπως τὸν θέλετε νὰ τὸν φαντασθῆτε, μετ' ἀνθρώπων σοφῶν, ἐμβριθῶν, μετ' ἀνθρώπων νεκρῶν, τρυφερῶν, ὀργόντων ἐκ νεότητος, τὸ αὐτὸ ἀλγερινὸν αἶσθημα θὰ αἰσθανθῆτε, ἂν θελήσῃτε νὰ παρεκβῆτε τόσο ἀπὸ τὸ καθιερωμένον θέμα τῆς παντοκράτορος πολιτικῆς, δηλαδὴ τῆς ἀργολογίας τῶν καφενειῶν· διότι αὐτὸ πάει νὰ πῇ, ἂν δὲν ἀπατώμαι, σήμερον πολιτικὴ εἰς τὴν ἀτυχῇ πατρίδα μας.

Ὁ Ρωμηὸς δὲν εἰμπορεῖ νὰ ἀναπνεύσῃ οὐδὲ στιγμὴν σήμερον, ἂν δὲν ἐκφέρῃ τὴν ιδέαν του κ' αὐτός, ὡς συνταγμα-

τικὸς πολίτης, περὶ τῶν καθημερινῶν διαθημάτων τοῦ ὑπουργείου. Ὁ κρονόγερος θὰ σοῦ στρέψῃ τὰ νῶτα, καὶ θὰ εἰπῇ ὀρθά, κοφτὰ, καὶ μὲ τὸ δίκυο του ἴσως: εἶσαι παιεὶ ἀκόμα, δὲν ξέρεις σὺ ἀκόμα ἀπ' αὐτά, ὁ τρυφερός νεανίας θὰ σὲ κυττάξῃ μετὰ περισσῆς ἀπορίας, καὶ θὰ σὲ ἐκλάβῃ διὰ τρελλόν.

Παντοῦ, παντοῦ ἡ κατηραμένη πολιτικὴ, ἡ ἀργολογία τοῦτέστιν ἔχει πέρασι, κύριε, καὶ τ' ἄμμεσον αὐτῆς ἐπακολούθημα τὸ συμφέρον, θὰ πλήξῃ τοὺς ὀφθαλμούς σας. Ἐγὼ ποῦ σὰς ὁμιλῶ ἐδῶ, ἔχω δοκιμασθῇ πικρῶς, κύριε, ἐξ αὐτῆς τῆς καταστάσεως, καὶ μετ' ἐμοῦ τὸ ἔθνος ὅλον.

Ἐδῶ ὁ μπαμπᾶς ἐκινήθη, ἐπειράθη νὰ ὁμιλήσῃ, ἀλλὰ ἡ φωνὴ του ἔμεινε κολλημένη εἰς τὸν λάρυγγά του καὶ ὁ ἄλλος ἐξηκολούθησεν ἀπηνής:

— Ἐκάμαμεν τὸν γεωργόν, κύριε, νὰ λησμονήσῃ τὴν θέσιν του ἐν τῇ κοινωνίᾳ, νὰ ἐκμηδενίσῃ τὰς ἀπλᾶς ἀλλ' ἐντίμους ἐξείς του, καὶ νὰ πωλῆται ὡς ἀνδράποδον εἰς τοὺς ἰσχυροὺς τοῦ δήμου του, ἐκάμαμεν τὸν ἀγαθὸν οἰκοκύρην νὰ μὴν εἰμπορῇ νὰ εὔρῃ τὴν ἀνάπαυσιν τῆς συνεκδήσεώς του ἐν τῇ οἰκογενειακῇ εὐημερίᾳ, ἂν δὲν κατορθώσῃ νὰ ἐξοικονομῇ ἀπάσας τὰς ἀνάγκας του. ἐξ αὐτῆς τῆς ἀγαθῆς σας πολιτικῆς. "Ὅλοι, ὅλοι, θέλομεν, ζητοῦμεν, ν' ἀρπάσωμεν, νὰ κλέψωμεν, νὰ φάγωμεν σήμερον ἀπὸ τὸ δύσμοιρον ἔθνος μας.

Τόρα ὁ μπαμπᾶς συνέσπασεν ἀλγερινῶς τὸ πρόσωπόν του· ἐγὼ εἶχα διαθέσιν πλέον νὰ πιάσω ἀπὸ τὸν λαϊκὸν τὸν ἀξιοτίμον ἐκείνον κύριον καὶ νὰ τὸν πνίξω ἔτσι μιά, ποῦ νὰ τελειώναμεν. Ἀλλὰ δὲν τὸν ἐπνίξα, κ' ἐξηκολούθησεν:

— Ἐλᾶτε, ἐσεῖς, ὕστερα κύριε Α ἢ σεῖς κ. Β, ἢ ἓνας ἄλλος καὶ πείτε μας, ὅτι εἰμπορεῖ νὰ ζήσῃ κανεὶς εἰς τὴν πατρίδα του ἀκολουθῶν ἑτέραν τῆς τετριμμένης ὁδόν· κοπιᾶστε νὰ ἐμφανισθῇτε εἰς τὴν κοινωνίαν ὑπὸ μίαν ἄλλην ιδιότητα, ἄνθρωπος, κ' ἐκφράσετε τὰς ιδέας τοῦ ἐγκεφάλου σας. Κουφοῦ καμπάνα κ' ἂν βαρῆς, στραβὸ κ' ἂν θυμιατίζῃς, καὶ μεθυσμένο κ' ἂν κερᾷς, ὅλα χαμένα τᾶχης. Πεζή, ἀληθῶς, παρομοιώσεις, κ. Φωτιάδῃ, ἀρμόζουσα δυστυχῶς μόνον σήμερον εἰς τὴν κοινωνίαν μας, εἰς τὴν ἀνθηρὰν πολιτικὴν σας...

Ὁ μπαμπᾶς παιὰ εἶχε γίνῃ φλωρί. Θεέ μου! αὐτὸς ὁ ἄθλιος τὸν ἐπνίγεν· Ἐδέησε νὰ παρεμβῶ.

— Κύριε, τοῦ εἶπα αἰφνης, μὴ τὸν ἐνοχλήτε, σὰς παρακαλῶ, περισσότερον, δὲν τὸν βλέπετε; θὰ λιποθυμήσῃ...

Ὁ ἀξιοτίμος κύριος... ἐξέβαλε τὸν πλὸν του, ἐχαίρετῃσεν εὐγενῶς, ζητήσας συγγνώμην, καὶ ἤναψε σιγάρον ἐπισκοπῶν τὰς ἐκτὸς τῆς ἀμάξης φυτείας τοῦ σταχυδοκάριου, καὶ δὲν τὸν ξαναεἶδα πλέον ἀπὸ τὸν σταθμὸν τοῦ Αἰγίου.

Εἰς τὰς Πάτρας ἐμείναμεν μίαν ἡμέραν ὀλόκληρον. Ἐκεῖ εἰς τὸ ξενοδοχεῖον Πατρῶν ἦσαν συνηγμένοι ὅλοι οἱ Ἐπαρχοὶ τοῦ νομοῦ Αἰτωλοακαρνανίας. Ἐγνωρίσθημεν ὅλοι ἄλλοι ἐπήγαγον οἰκογενειακῶς εἰς τὴν θέσιν των, καὶ ἄλλοι ἐντελῶς μόνοι. Ὁ μπαμπᾶς ἐξωπηρήθη μεγάλως ἀνακατευθεὶς μαζί των. Ὁ καϋμένος ἠσθάνετο ὅλην τὴν ἀγαλλίαν των παλαιῶν νεανικῶν ἡμερῶν του ἐκ τῆς συναναστρώσεως ὅλων ἐκείνων τῶν ἀγαθῶν ἀνθρώπων.

Νύχτα μεσάνυχτα ἐπεβιβάσθημεν εἰς τὸ ἀτμόπλοιο, ὅπερ ἀνεχώρησε πρωί, θαμβά, διὰ Μεσολόγγι. Μόλις ἐκοιμήθην ὀλίγας ὥρας καὶ ἀνῆλθον εἰς τὸ καταστρωμα μὲ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου. Τὸ σκάφος ἔπλεεν ἐπὶ τῶν ὁδῶν τῆς εἰσόδου τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου. Ἡ πρωία ἦτο ἀληθῶς ὥραία εἰς τὴν θαλάσσαν. Ἐκάθισα ἐπὶ τῆς γεφύρας τοῦ πλαιάρχου, εἰς ὃν εἶχε συστηθῇ ὁ μπαμπᾶς ἐκ Πατρῶν. Εἶχα φέρῃ μαζί μου ἓνα βιβλιαρίον τοῦ Βικέλκ. Ἀπὸ Νικοπόλεως εἰς Ὀλύμπιον, καὶ διεξερχόμην ἀντιστρόφως μὲν τῆς πορείας μας, ἀλλὰ λίαν ευκρινῶς, εἰς τρόπον ὥστε νὰ σχηματίζω ιδέαν τινὰ περὶ τῶν τοποθεσιῶν τῶν πόλεων, καὶ ἐν γένει τῶν μερῶν εἰς ἃ ἐπλησίαζε τὸ πλοῖον. Μετὰ δῖωρον καὶ πλέον πλοῦν ἀπεβιβάσθημεν εἰς τὴν Τουρλίδα τοῦ Μεσολογγίου.

[Ἔπεται συνέχεια].